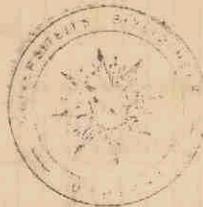

Brieven van C. Eijkman aan M.W. Pijnappel Inspecteur van gezondheid te Zwolle

<https://hdl.handle.net/1874/424790>

Van van Noortoustra. 64

† Haag Dec. 97

Hoegeachte Collega.

Aangenoom was mij uw schrijven,
dubbel aangenoom omdat er mij niet
bleft, dat van dieren - zoodts ik oock
vervulden mocht - en niet in slengkricht
stoom te wachten, ten minste niet tegen
over het oordiel van onverstandiger, die
dich niet door zijn gehelte loten info-
neeren en meeslepen. Ik zou ook op al
zijn beweldighingen te wijzaart het stil-
zuigen bewoerd hebben, oomegier ik
hem zijn goedkoope triomfen bij een
leekenpubliek gaarne gun , als het mij
niet gebleken was int Prof. Fortkeis con-
vondizing, dat die - hoewel in de tyd
mijn lastste studie over de heerderichte
gerecreerd hettende en dus geest konwende
worden op de hoogte te zijn - onder suggestie
van V. Dieren gerecht was en wij dingen

voorschreef, bijnaalt in strijd met hetgeen
je gesegegt heb.

Ik heb geen lust my in een eindelozen
strijd te wikkelen met een veelproba donderend,
maar het kan my niet andus dan welken jij
dat van opechtigheid zijde de wijze, waarop
hij strijd overst, gegijpt wordt. In verband
met mijns beweeg, dat wie Van Dieren
controleert, hem telkens op schreef van
stellingen en onjuiste of halve citaten zal
beklappen, ben ik ook gaure bereid u
van mijn zijde soveel mogelijk in de gelegen-
heid te stellen, die controle uit te refereren.
Ik send u dus de tot dat ovel vondige letter-
ratuur (van Dieren's beide boeken zult u
~~wel~~ in besit hebben?) en geft u de vondige
aanwijzinger om onvondige uwerke en tydorries
van uw zijde te verworpen.

Omtrent mijns oordiel in de Beri-Beri
kwestie ontstaat door V.D.'s foedora too
suechtig aan een legende en datgher geldt
niet my eigen oordiel. Hij heeft aller al
in '87-'88 gespeld, bij mij daert alles
niet op de rechtvaardig betrekking heeft mit
den jongsten tyd. Ik wies er reeds op, dat

ik van '89 af het recht heb om in de systeematische als zelfstandig ondersoeken mede te praten en dat ik mij nimmer en nooitens een voorstander van de systeematische hypothese heb gesteld.

De wijze waarop v. Dieren ten wijzen aanzien alles door een harpelt, moet tot bijna niet mogelijk hem bij de weesleggeigheid van dit te volgen. Deen eenen keer verstuift

B.b.R¹²¹ 132 hij mij dat ik nog altijd de identiteit der P.H.¹²³ 134 kippenriekte en der beribberi beschrijft (welke verstoont, niet: ontken), den anderen keer bewijst hij mijn inconsequentie, door er op te wijzen dat uitproberen dan mij gedaan een aantal ten aanzien van de kippenriekte, en daardoor K.V.R. 132 ten aanzien van de beribberi ~~geldt~~, niet 2° G.T. 986 met elkaar kloppen. En een derde mocht aindelyk, gaant hij zelf die identiteit, die hij aannemt goed lang hij hem kan getrreven, over bord werpen, zoodra de resultaten der kippenrieken (wel nuwe die met oarsels gepelde rijst) niet in zijn keuren te geschaaven.

---

¹¹ Legenda: B.b.R. Beribberi, een systeematische (soort)
P.H. Polymerites bij hoerden, 1° Journaal Lab. '89, 2°: Id. '95.
K.V.R. Keut-hetbeijen op Verdunnen rapport
G.T. wrekkbl. v. h. Nod. T. gedrukt. v. Journaal '897, 1° en 2° d.

Ik heb in mijn laatste studie gezegd, dat ik wel
daar mijn standpunt in de kroost zelf denk wiken
te zetten bij geleerdheid dat ik de puer bij de gezond
en Indische marine bespreekt. De studie dieser
puer heeft mij geleerd, dat ij volstrekt niet pro-
barebaar zijn als v.d. terwille zijn voor-
genoteerde mening overeenkomt. Het stuk dat achter
te uitvoeging vinden om in het Gen. Typhus. plaat te vinden,
ik gel dat waarschijnlijkh. in het Ind. Gen. Typhus. inzenden
en er mocht een extract van maken van het Typhus.
hier te hinde. Mijnen standpunt van loat niet inkomen
als enlyt repetitien.

In 1888 controloerde ik de bevindingen
van Pebelberg en Winkler en vond wel
in het bloed der tyfus niet gelijk, dat een morphi-
logisch orgaan eigenaardig, microben, slag-
de en cister niet in de te kunnen. Ik stelde

^{tenminst: maar} mij bij dat onderzoek op het standpunt, dat
ben-ben zeer waarschijnlijkh. ^{x)} een infectieziekte is.
B.C.R. 98 Men kan hier noch een eigen theorie van mij
in zien, noch iets anders dan een poging om
een waarschijnlijkh. gijnde theorie noden op de
proef te stellen. Men zou even goed kunnen
zeggen dat een cister, die niet bij dat onderzoek
op dat standpunt stelt dat de aangehaalde
schuldig is, inderdaad doormede diens

6 Dec. 97

2.

Standaard proclameert. Het feit dat men onderzoekt, bewijst wel, dat men het bewijs nog niet gekregen heeft. De zaak is, dat men er in een Laboratorium moet weten of los kan onderzoeken, want aan de schrijfplaat, maar dat men een honest moet hebben, een westhypothese. Anders mogelijk heden worden daarmee volstrekt niet uitgesloten, want men moet zich bij het experimenteel onderzoek in een soort hieren beperken. Quis trop embarrasse etc.

Januarij He liet er van ook op volgen: "In meer over 88, blz. 76 dan één richting te onderzoeken kunnen ons voorraden" ons

dit verzuigt van dieren artes.

Dat ik ook de vredig niet uit het oog verloor, bewijst wel mijn opmerking over de b.b. of Bandia. Dat ik voorsoedder niet met te zochten was in eenig respectieeljk bestanddeel in het middel verborgende, deze leering trok ik uit de bevinding, dat bij gelijke vredig (die mijt van de verschillende wijze werd geleggen) gelijk met hetzelfde deel niet overweerd) in

zijn. Hier wullt de leering had bestanddeel a.s. en voorwaar. In KVR maakt V.D. hiervan (s) deel uit gevoegd.

Het in '90 uitgelezen artikel, dat in de vredig de verschil der b.b.

Ik ben van mening dat er geen rijstvergift in het spel is, ben dan volstrekt niet consequent.

Aanstaads zal ik daarop terugkomen, om de juiste chronologische volgorde niet te verstoren.

Nu kom ik gezoeke van Van Dieren met mijn beschouwingen over het "Onderzoek des ongevijf" Jaarversl. Enz. Ik maak u kunnen merken, dat ik op

Leb. '88, bl. 17 niet te veel van gezegd heb (zie ook K.V.R. 61-62) bl. 15

In mijn Jaarverslag over '87 niet van belang was b. b (bl. 250), doch' eerste stuk over P. h (295)

Ik concludeer alleen wel zekerheid dat de hondenslechte door vading met glibberth niet ge-
provoceerd wordt (331). Ik verwedde wel
een ver gift, maar geen dat reeds in de ijst
voorkomen was, op 's ogenblik dat zij gegeten
werd. Hier hoorden alle hypothese en mij
spel op de jai daa ook: van dieren kon
er feiten van ontdekt worden, die van zijn opvallig
plekken, hoewel die wel anders konden worden
uitgelegd (J.T. 2°, 893). Van Berbend P.h en b.b is later.

In Jaarverslag over '90 merk ik de opmerking dat
de oorzaak der sterfte in 't water van schulde, zoo
als fietzig bewezen (bl. I c.v.)

In Jaarverslag '91 merk de path. anatomie van P.h.
hier verder van zeer belang. In die van '92 bl. 1794
evenmin iets bijzonders, daa alleen

dat het volgend jaar (95) een mededeling over P. h. tegenviel is te zien, benerens een zeer visselijk gesteld bericht over de toepassing by b.b. (jaargang, Bl. 14)

Dan komt de 2^e mededeling over P. h., die ik leekend is. Als ik naar het voorbeeld van Fodder mijn mening omtrent de aetiologye in extract wilde meergeven, zou die kunnen luiden:

Een auto-infectie, die door het direct intermediair van het zielmeelhoudende voedsel tot intoxycatie leidt. Ik heb echter om niets te prejudicieren het woord auto-infectie niet gebruikt, want alleen gesproken van giftproductie uit het voedsel onder invloed van microorganismen. Ik besijdelde nu alleen wegens de tegenstellig begroter spontane infectie. Misschien wel spontaan was de volgende. Ik voorzag de tegenoverstaande (die later ook indertijd gevonden is, o.a. door Kastler en Vorderman), dat wijke kippen onder den invloed van de overaldoende voldig weer vatbaar geraarden zonder ^{haar} op de zielte en dat deze een vondij ^{haar} oorsprong dacht van de vinger, waarin de dieren rekeleden, m.u.w. de dieren waren in een omgeving waar b.b. verbouwd en de tubba in een vondij b.b. gehangen, die vondij was niet anders dan een geëxponerend moment. Vroeg maar wat, waar bewoont de

infectie dan van dooar, juo kon het ontwaerd
blinden, dat worterij in 't midden later. Dan dien
geduchtingen weer te geven, ofch ik van spontane
infectieschade. He wilde daar niet over, vermoedelyk
met het oog op de worterij dat de blunders wel goed
appelsmeel gevorderd is die tegs. geïnfecterde om-
geving niet zich moeden. Dese werden dan toch
eveneens gebrekkig gevoed. Van der andere kant
scoy ik de ziekte bij goede voeding (slechts en indische
datmeelsoorten) toch optreden. Een infectieuze ziekte,
dus een, waarbij het侵犯性 agents van het zieke
dier uitging, wilde ik ook niet aannemen, omdat
ik de ziekte eveneens verwelken kon als ik er geen kippen
met ryst, dogo enz. voerdeinde in een omgeving
waar nog geen ziek dier gezest was. "Spontan" ^{omvatte} dus de verschillende mogelijkheid, nadat
die van auto-infectie en van infectie van dier op
dier. Door me spontan en den geheelen
lijzijn wegt te laten, kwam v.d. later inter-
pretatie, dat ik het onvoornamelijk vond dat
de polymerenitis der kippen veroorzaakt zou
worden door een infectie (in het algemeen), die
alleen val juo hebben op dieren enz.

I) Rot infectie dan het voerdeel niet niet niet sprekter, wel
minden waardig, daer ook het gehoorde voerdeel den
't hof worden in toghen niet alle
microben geteld (vermoede niet: Hypoxea-)

6 Dec. 97

3) onmisbare schadel voert in den beter van
verschalen en geulen, die met het optreden der
ziekte wordt afgesloten.

Het pleidooi van V. Driessens voor de overbodigheid
van "spontaan" is een eenvoudig onjuistig. Niets
kunt "van zelf" en men zou dus het woord spontaan
wel uit alle woordenbreken kunnen schrappen. Ik
heb het woord gebruikt, in der zin van: zonder nadere
bekender oorsprong.

Het wegeleggen van den bijzin is nog minder te
verdedigen. Het sprekend stelt niet "van zelf"
dat waarneem een bepaalde wijze van overlijd een
infec tieziekte provoceert, zij dat alleen hier door den
een predispositie te weeg te wezen. Met wijze
hier boven gezamen toelichting blijft bestigendiel.

V. D. wil ook maar niet toegeven dat correct
citeren niet bestaat in het corrigeren (zo genoemd)
van citaten. Als eerste eisch van betrouwbaar.
heid mag, denkt wij, gesteld worden, dat men
letterlijk intentiester iets wijgt laten, zoodra
men van aantekening beschouw gebruik maakt.
Dit wijgt van doen doet wij denken aan
Benjamin Franklin's verhaal van den ergomar
haedennmaker, die een wil behoudt. Deze
had op zijn uithangbord laten schilderen: "Mr.
Swifts (de vrouw kon ook een ander zijn), dat
heinner ik wij niet) mocht en verkocht alle
soorten van heden." Al spoedig kwam er
een "taalgevelige klant" opdagen, die dat
"alle soorten van" totaal overbodig vond.

Toegestond, die woorden werden weggelezen.
Doch al spoedig kwam er een tweede blant
met de vangree opmerking, dat wie weden
mecht je natuurlyk ook wel verkoopen. De
woorden en verkoop beweren dus als titel
overbodig te vervullen. En Zoo ging het dan
tot ouder vriend, die nog wel zoo in zijn nootje
was over het taalgewel zijn klanten, ten slotte
met odrich bespenide dat er haalemaal niets
meer op zijn uitgangsblad stond. —

Een typisch voorbeeld van zijn lettelijkheden
is ook het citaat van een citaat op bla. 991
Jan. Tydts. Hij loet daar bij het bespreken
van zijn wort op bla. 898 weg: " beweerd "
Daardoor doet hij het verkeuren alsof ik de
twee citaten in din wort begroeien elkenander
stelde, terwijl zij beide dienen voor hetzelfde
oow, nl. die illustratie eerst te bouen beweert,
die ik hem in de tekst voorhou.

Twijgen zal v. d. met zijn taalgewel de
betrekken van het liefelijk lidwoord wel
wel kennen en dus ter deye vreten dat het
niet hetzelfde is of van segt, er bestent verband
of dat men spreekt van "het verband".
Het verband dat bestaan moet heeft hij ^{selig} in
in '88 nog niet aangegeven, want hij durfde
onbekend aan oord van dat verband nog gels
geen verwenden te richten. —

Ik kom nu op hetgeen ik gezegd heb
voorgaande de betrekking tusshen de lippen.

ziekte en de beri-beri.

Breeds in P. h. 1^e stuk schrijft: "Er zijn geen feiten bekend, die er toe dringen om het ontstaan der beri-beri van onmiddellijk in verband te brengen met de voeding als het geval bleek te zijn bij de polymerisatie der hoedanen". (Blz 334)

V. D. interpreert dit aldus: Desnietzigen staande meende hij nog steeds reden te hebben, om een verband tussen systeematisch en b.b. te wegen ontneumen (P. h. R 121). Later (Blz 133) maakt hij ervan, dat er volgens mij nog geen feiten bekend zijn, die op een verband tussen voeding en beri-beri wijzen.

Wilt het verschill

Van verbond heb ik inderdaad niet ontbekend, zelfs geen direct verbond.

Het zou ook al te onzinnig wesen om te zeggen dat de voeding er niets mee te maken heeft; bij welke ziekte is dat het geval? Maar van D. leeft die uitlegging mijne woorden, welke hij gaf, nochtans er niet emphase op te kunnen wijzen dat ik gedwongen heb, later van die uitlegging, door de feiten gedwongen, ben teruggekomen en daar niet rond om niet wil kruisen (Speech in den Tweeden Kamer, K.V.R. Blz 3,135). Dit is ook juist van opgetakte maa-

ring ontrent mij, waarop ik ill mijns pole
niest stervde.

mijn bedweling was dauidelyk. Ik zag de lippen
altys ziek worden bij bepaalde voeding, o. a. ^{gepakt} ~~met~~ rijst. Deyzelfde rijst, die mijn bediender in
overvloed en zonder veel toospijt vandaer vadel
ster, mocht my lippen niet. Daags met vleesch
died bij myn lippen hetzelfde. Bij de beri. kru
een veel minder dauidelyk verband. Deyzelfde
rijst nu eens wel, dan een niet vergelijk
van B.B. De voorzichtigeid eischte dus
om alswijt te twijfelen van de aetiologische
identiteit van B.B en P.H. Dis wille ik
dan ook nog in my jongste stuk over P.H. (126)
en voegde er een nieuw argument aan toe,
nl. het niet ziek worden van opda bij rijst-
en sagenvoeding. v. Dieren wijst daar
van als een moe, omdat het niet in zijn kraan
P.H. 2^e de pas komt. Ik had overig een rap geob-
117. levereerd, die van B.B. tydens ziek was ge-
worden vandaer geteek van B.B. analoge ver-
antwoolder en waarbij ook post mortem poly-
meritis werd gevonden. Als dus eyckvredig
B.B. gaf, had ik dit bij myn open moegen
vermoeden. Hiernee is dan myn natu-
lijf niet gezegd, dat open mocht en te minnen
B.B. kunnen krijgen door rijstdewig. Wel-

6 Dec. 97

4. lijkst wel er bij open en menschen nog een typerende factor zijn, die bij hen meer voorvaligheid heeft, bij de Indische kippen altijd voorkomen is (In Holland is het mij nog niet gevallen kippen door goedig en gezond te geven gepeeld te zijn te besoeken.)

Mijns standpunt is eenvoudig van begin af genoeg, dat ik niets absoluut heb willen bewezen noch uittekenen zonder afvloede gronden. V. d. kan zich in mijn standpunt blijkaar niet indelen, hij heeft tot idee geen; B.B. is een ijzerziftig, ~~dan~~ want van alles poedelbaar van die weerring.

Mij went mij den officieelen B.B. onderdoeken, stelt mij voor also een soort Minister van Bari-beïnvloede zaken, die de mocht had om alle herinneringen in sake B.B. tegen te houden, ~~soortdat niet~~ ^{en ee} ^{ingevoerd} heeft, omdat dit gelijk jou staan niet ongelijk behouden. Er is genoeg van waar, hij weet dat zelf zeer goed, kon dat dan niet weten, die inlichtingen waren genoeghelyt genoeg te krijgen.

Blz 74 In mijn Jaarverslag 1888 deelde ik reeds mede, dat de opdracht het voorzetting van P & W's onder-

avalingen met de oproeping van het laboratorium
verniel. Dat de Regering ook van die moeij
was, begrijp wel dat jij mij vinnig o.a. na
voerleiding van U. Dieren's geschriften ons
advies gevraagd heft. Dit is ook uiterst
Waarheen op ontstaan meer tot voorbeeld
van telgen eldens gezag was moest gelijk
te neem, moest het initiatief daartoe
uitgaan van den Chef vd Gen. Dienst (dane
is zowel militair als civiel chef).

Eerst toen ik gehad enige resultaten ver.
kregen had, die ook problemen van belang bekoefden
toege en ik daarin dan de uitkomsten eenne
onderhandseke enquête van voordeuren
versterkt werd, ben ik er mee van den dag
geborneen om op het nemen van proeven bij
gouvernementskantonges aan te dringen.

Dat ik van dieren niet gevraagd heb,
had niet genoegd begrijpen. Mij heeft er
niet den tyd niet voldaan. Dadelyk na
mijn eerste kost brieft in Maalinde is hij
van het subketters gegeven. He wilde mij
niet ontkondt in theorien verdieper en
had dus geen reden de systeemtijdtappelte,
waarin ik trouwens niet gehad niet geloof.

te gaan verantwoorden. Integredat, ik moest mij strijd aan de voorwaarden houden, er was en is ook nu nog niets met schrikheid bewezen overeen dat ontkennen van b. b. door ijst & silversleis. De rook is volk van nog in onderzoek, dit heb ik altijd op den vorigen grond gesteld. Ik zelf heb neergeslagen mij met beslistheid in die kwestie ingezet, dat is al vaderom voor dieren als mij

~~dit kan niet~~ dat laat doen. Wat ik over die kwestie schaam K.V.R. blz 135-136. heb in Jaar, in het Ned. S. Tijdschrift

en in Trouwlinde, wanneer in de Akademie gezegd heb, trouw allen een grote reserve van mijn kant, de mededeling in de Akademie genoemde ook namens Vordermen, dus van dien verantwoordelijheid, van Dieren regeert dit. Ik twijfel niet of Vordermen zal v. Dieren's beschuldigingen wel waarschijnlijken uitleggen, ik zou er ook een briefje over open kunnen doen, doch heb niet opget dat punt onbesproken gelaten.

K.V.R.
blz 1 e.v. → volgens v.d. heb ik er op geworen, dat er nog geen feiten bekend waren, die op een direct verband trof b.b. en ijst & silversleis, even dan te kunnen zeggen, die feiten zijn er nu wel een gebeurd te over te denken.

blz 65-66

<sup>1) De gedachte in 't voorlog niet
bekend in Nederland is erg
fout uit of te maken en liegt
ook in denstand der hand.
2) is concrepant.</sup>

Niets is minder waar. Ook na Vorderman's
bevindingen zijn er m.i. nog geen feite, die
driegen tot het aanwennen van een direct
verbond. Tummers in een aantal gevallen
waren geheel gescheiden niet rechtstreeks, trouw
wel geen b.b. van. Delfs v.d. mag dat direct
verbond niet onneven. Hij mag niet
degoeden; er is een direct verbond tussen
rijstvoeding en P.P. (is dat in soeken de
bij mijn hoeders in Indië was, die
altijds ziek waren), maar alleen er
is een direct verbond tussen rijstvoeding
en S.P. En daar nu het rijstvoeding zeer
problematisch is, geldt hetzelfde van dat
verbond. iets anders is dat als men niet
verder gaat dan te zeggen: er is een reken
verbond tussen rijstvoeding en b.b.
Ik heb dat nooit ontdekt, maar had
geen reden om mij in positiever zin
om niet later tot op het bekend worden
van Vorderman's resultaten. die waren
zeldstreks uit zijn onderzoeken ontgedoken
en daarom niet ik mij dus iets voor te eigenen.
En in het ik voor aankondig daarom
niet meer gesaid: er bestaat een direct

6 Dec. 87

5 verbond, voor dat aan den aard¹⁾ der rijstvoeding een onvermijdelijke invloed moet worden toegebeurd. (Akademieverdrag Blz. 11).

Aard der rijstvoeding, eerder niet in den zin van al of niet een vergift beschouwd, dus ook hier slechts schijnbare overeenkomst met v. d. Ik gel hies me vandaar niet om uit te wijzen, ik jona dan alle gezonde verbandlijk wel kunnen waardigen, die ik onder handen heb, waarin ik achter mij zooveel mogelijk in een polemiek met v. D. zal intrekken.

Nog enkele stukjes over jij scheere voorstellen te wijzigen!

In de akademie was ik er op dat v. dt. ^{gedeeld} soortgelijke uitkunsten was geraakt als ik betrekking had op een punt en ik weegde er bij, waarin die uitkunsten bestonden (ab. verslag 9). De bedoelde dus uitkunsten, die in hetzelfde kader staan, volstrekt niet identieke uitkunsten (uitkunsten dus, die in alle opzichten van elkaar gelijk waren). Toch geeft v. D. er handhaafbaar Blz. 68-69 de laatste uitlegging aan. Toch blijft uit mijn geheugen mededelen, dat ik wegens den indruk heb willen vertellen, alsof Vordelwas ook iets over het ontstaan v. b. b. door verschillende rijst had voorgenomen. Ik intende immers voldoende worden.

In Molinde (nr. 42) staat het een en ander over mij, waarin v. D. vader gescreven heeft Blz. 133. Mij wijst nu ~~dat~~ dat ik de proef te Batavia

meer wetenschappelijc vind den die te Batavia (n. b. op mijn instigatie genomen) en dat het tegendiel bewijzen. v.D. reageert echter dat ik gezegd heb: meer wetenschappelijc „in soevere, als men te Batavia de lijders in twee helften verdeeld heeft, waarvan alleen de eenen gehukkeli rode rijst krijgt, terwijl de andere helft de gewone riedijk krijgt".

I betoont,
tegelyk
dan zal toch bestemmen dat men onder die controle grootgevoerd moet zijn in de fruit van dat post hoc ergo propter hoc te vervullen.

Wij vinden het beter om povezen ten voorhennig der dijkte, dan tot gewijste never een dact of ik er anders over denkt. Wij wachten wel beter, want even te voor had ik gezegd (t.c.), dat ik een povezening had willen never op de inlandse bewoning van een wachtschip, en dat ik daartoe mijne heilbroedersbond te Batavia als pouverrein gehoren had. Dab het resultaat daer pove stelt hij zeeft voor.

Als ik jij dat niet sprakend was. Leeft hij dit punt alsof er in' geheel geen betrekking te beperken was. Maar dat is niet zoos, er was wel betrekking, maar ty beide partijen en jij beweers dus niets, noch pro noch contra. Den pove, waar ill me eenvoudig heel verschillig over uit liet, heeft v.D. zeer onvoorsichtig ten wijze mededeel uitgelegd.—

D.B.A. 135
Dit geloof dat ik H naest het bronstaande ontkrijgt heb niet te veel gezegd te hebben, toen ik v.D. van onbetrouwbaarheid beschuldigde. Als H niet anders

died dan dat openljk verbliven op grond
van de door U ter vergelykking ingezien stuk-
ken, zon uij dit ^{mede} waerd jij.
U haet onrijes van dit uijt schijper
gebruik maken, gvoel U vordij denkt.

V. Dieren meet altijd met twee waten;
tegenover feiten of meeningen, die niet met
dezijne kloppen, negeert hij of breekt af,
welkij daarentegen gebruiken kan, wordt
onder kritiek aangesproken.

Schenke (Arch. f. Schiff u Tuguhys).

P. 339) segt taakt van hem: Zur ^{aus der literatur} Stütze
deiner Behauptung lägt verf. Alles zusammen
was sich ja funstan dergelben verantwoorden
liest, ohne ^{jede} Kritik alte und neue, juves-
tatische und worthlose Arbeiten und Zeitungs-
notizen bemühtend — er weunt dies die kritisch-
historische methode

Trouwly jij self bestond gheveel is niet de
grootste beschuldigingen, sliegt hij op ly de
minste aannemeling jijc tegenstanders.

Ik heb hem, volgers jijc beweren, me ook
al een kwade trouw beschuldigh. "Wien
de schoen past" etc. Ik had niet anders den
hem jijc eiger noeden te overdragen te geven.

Ijsch stuk in het Handelsblad heb ik
niet gelezen, ik heb er wel van gehoord,
maar voelde weinig aanspraak op
kennis van te nemen.

Ik heb met de verspreiding van dit
schrijver's boekje mocht wachten, dat
mij lief was, omdat ik een der voor-
noemste stukken viste en dit me
pas uit Leiden ontving.

Geef mij, met collegiale groet
uw dr.

C. G. Knaus.

1 Haag 11 dec '97

Hoezeacht. Collega.

In dankte gauw hierbij de heesters-
inknipsels terug.

Wat u in mijn werk en in mijn
regeren van v. Dieren mij niet zoo duidi-
ch verkond dat ge dat om het publiek kunt
uitleggen, zoudt ge kunnen in 't midden
dat onder veleijig meer wijf lefje
om mijt standart self intcent zullen
utter bij gelegenheid daer besproch
der personen in Jopcaas en bij de O.T. Marins.
Draagers moet even wel bedenken dat
het apies coup altijd heel moeilijk is
dit geheel in de vroege ontbindigheden
te verplaatsen. Jaen mindere den Uelen-
holts doel de volgende bekentenis in
jij Fischede (vorige und Recken
bd I S.14). Ich musste mich vergleichen
einem Bergsteiger, der, ohne den Weg

zu kennen, langsam und mühselig hinauf
klimmt, oft umkehren muss, bald durch
Lipoll neue Wege punten entdeckt, die ihm
nieder ein Stück vorwärts leiten, und
endlich, wenn er sein Ziel erreicht, zu
seiner Bestätigung einer königlichen Weg
findet, auf dem er hätte herauffahren können,
wenn er zerkleinert gewesen
wäre, den richtigen Aufgang zu finden".

v. Dieren redeneert apies corp.
wanneer hij zegt dat Vordelen van real.
talen ook reeds verder hadden moeten
gevonden worden als men zijn vinner
gedoan had. 't Is mogelijk, maar niet
waarschijnlijk, want hij heeft op het midden
van de prom in Japan, Engelse Indië
O.J. marine en geleid den pyp rijst-
vegithypothese altijd bepleit het voordeel
van rijst door andere voedingsmiddelen.

Als hij onthult de beteekenis van het
fellen dorrien had, dan zou hij al
jaren geleden daarop hebben moeten wijzen,
doch hij heeft dit niet gedoneert en integraal
vergaderen om zich met het onderzoek
van de rijst voorlofijz niet bezig te houden
(B.d. k. blz 10, 35, 36) Niettegenstaande

dat spreekt bij op blz 137 over het chemisch
onderzoek eens in 'dy door hem genoemd.
(dat ditzelfde gezegd als aan Dr. Gijss werd
opgedragen is bewezen in mijnst. Deals in den
bijl de kroonten genoemd hebben en ook in Utrech-
tens rapport op blz. 117 te lezen staat, is
aan Dr. Gijss niet opgedragen te zoeken
naar een mijt, maar naar de gemeenschappelijc
bestanddelen van het silvencliep. Het eerstel
dochter is na mijn verzoek en niet op mij in-
stigter gedaan).

Ik zie geen tegenspraak hijsen uwe
beurten van uwe wortellosheid tegenover
b. b. en uwe "verklaring in Jezus". Die ver-
klaring heb ik niet bedweld, ik heb het
gelezen in Japan en bij de O.T. marina
enkel genoemd, zonder nadere com-
mentaar dan dat de paarmijt ons te
kort gedreven hadden. In Virchow's Archiv
(blz 187) heb ik er nog tijzerigd: In weinest
liest die Nahrungsänderung und in weinest
andere Factoren mitgebracht haben, ist in-
dess nach Bäls noch fraglich. In Jezus:
"et depuis le béri-béri a presque totale-

1) Groot. Tijdschrift v. Ned. Indië Mitgave der U.R.
eeniging t. Ber. v. Genootsch. w. De de hondsdubben
verzamelen uitgave heeft een andere paginaering.

ment disparaat". Depris betrekht noch niet doordoor. Dat is volstrekt onjuist te verdedigen, als wij het voorbeeld van Jopen volgen, alleen dat de wijziging der vordering beheft¹⁾, wij het geefde enes jouden hebben, te merken dat de kakke der Jozacarus minder leeftig opmaakt dan dat van de L. L. en wel in winter jor goed als enkelvijf. Ik weet dat jopen dat wij tot nu toe voornamelijk overal elders door beginnen de L. L.

Maar juist gezegd, ik geloovt dat in mijne stuk uitvoerig handelen. —

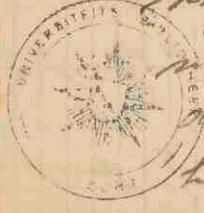
Aard der rekening niet volstrekt regelmatig of niet afgewerkte rijst. Het citoel ~~hou~~
~~hou~~ in 1 is onjuist, ~~de~~ ~~hou~~ ~~hou~~
~~rijst~~ ~~in~~ ~~het~~ ~~reist~~ ⁱⁿ Verdunus' rapport wordt wel gesproken van voorzorgenden invloed der vordering (bla 111) maar niet van rijstvereding. Niet dat daarmee de bedeling niet juist door mijner is overgegeven, maar het karakteriseert o. d's weiging om hier en daar wat in de citoel ~~hou~~ te dichten.

Wat s betreft, is het duidelijk dat John niet behoudt is met zijn prezen-

1) Waarschijnlijk hebben weet andere, kendt van ons niet voorlydare wijziging plechtigheid, die achter niet precies bekend zijn.

14 Dec. 1897

blz 80 l. v. Tegen het vermeeden van
 ryst of onder vondsel moet zielvreesigheid
 uit vrouwe zelf beginnen, daels omdat men
 dan een onsmakelijk werkje heeft, daels
 omdat men den vader goed dan door
 de vrouw ten oorijen der S. L. genalijt
 is. Hezelf ber altijd immers zo over-
 zichtlijk gevuld van niet moedelijke alles,
 dat van de hiffwaarde geldt, van der
 S. L. begeerlijkt te verklaren. Daarom is
 er ook bij Vordenriis enigeke niet om
 het lieft gekomen, waarop men zich ju
 kunnen beroupen om het tymeren van ziel-
 vreesiges te motiveren. 't Is nochtijf dat het
 helpt, maar meer kunnen wij er niet van
 gezeggen en hetzelfde geldt van de versch
 geschilderde ryst, die van D. wil dan van
 stukken, daartoe geleid door zijn rechte
 hypothese.

Lest men toch ook niet te veel denken,
 dat ik alles al wil verklaren, integrediel
 de ryst is nog niet uitgewerk, wij goede
 ryst voor de goede verhaling. Bij onstander
want wij ons ^{aan} bij de feiten houden,
 voor lief t. Dieren gelijk aan, want
 hij hetzelf niet altijd betracht en

bonnicien zijn feiten - gelijk ik zal
ontvoeren - niet altijd feiten zijn.

Mijn verblief dat er m.i. wel feiten
zijn, die er van pleiten dat b.c. een infectie-
ziekte is euz. geef ik dadelijk over later,
wij vind alleen dan wij genoeg om te bewijzen
v.d. di's verhulde voorstelling de leers
in te lichten dat dit geen onstander der
opstrijgft hypothese den. Fokkens ex-
tract is in alle opzichten overtuigend. In
de eerste plaats past hij op b.c. toe wonder-
baar, want ik heb nog toe alleen voor de
kippenziekte gezegd heb. Men den ook
beleefd die benaming van het kruinogen
niets. Daarom dan juu men toch niet va-
stan van stof, die heel geschikt is, een
vergift van geest, anders is het woord niets-
zeggend. Men zet h.v. gelanceerd toch juu
toxische geesten omdat er alcohol niet bereid
kan worden? Hij brengt ook v.d. enig in
hetzelfde omtrek met zijn toxicogenen, want bij v.d.
is niet het vergift noch ook niet een in de rijtje precies te
stof ontstaan. Daarentegen heeft nu bij mij alleen
met een "werkhypothese" bij het onderzoek des kippe-
gids te doen, die volgens mij nog niet bewezen
is kunnen worden, zoals ik eer duidelijk gezegd
had.
Mussi. G. J. K.

Den Haag den 21dooch 1777

Haugescha Collage,

Van Sorenius stuk is inderdaad wel
lang en tegen de tweede helft van men
hetzelfde begroter letter als tegen ieder
die in de serie. leek hoorde reeds een
genootsvoordel heeft. M. i. is de tyd
waaroor mij niet iipp. Doch des te
betre vind ik de eerste helft, tyd criët
op v. Dieren, ik vind dat niets van helpt
de andere tegen dat heerschaf te
deern gehoukt hebben, daarbij loont.

Ter ad rem is o. a. jij vermaeden om
de analogie met ergotismus, pellagra
en aerodystie. Ik had juist ook willen aan-
voeren, in het stuk vol ik onder handen
had, dat wij van het verband tusphen wille
en aerodystie niets, van dat tusphen
niets en pellagra een weinig wat. Dat

pellogra doa een moe- vergift bewijze.
Broek wordt is absoluut verboden en
men heeft winter voor veel vee hier
van een infusie niet te denken. In dat
geval zou er in feite dan toekomstige
zijn depte dese niett en de bier-bier,
maar niet in den geest van een vergiftiging-
hypothese. 'Eenige gevallen men een niet
enige scherheid - lang niet absolute
scherheid', zoals v. f. trekt opmerkt,
wordt ook hier in de rol van microben niet
uitgesloten van een veelvergiftige
soort spelen is bij ergotismus. Hoewel
hier tout het er dan ook heel anders
meet dan bij de zgn. cysticercifering.
Bij de rogge korfmaa ^{met} tij een zeer tastbare
gewone den, die zich niet bij de opleving
ontwikkelt en ook niet uit het rekel,
wan die sich in de embryonale rood-
korrel ontwikkelt en vocht uit de
sappen der plant. Niett van dat alles
is bij de eigt voit gevonden. -

Dat de betrekking van het zilver-
vlijsje eenzaamig deze jong zijn dat
bij de korrel van beduf bewont, is een
geheel willekeurige onderneming. De

halfgepelde rijst bedoelt en dus evenzoedig,
wordt volvuld door kleiders op gezet,
welke een poortje d' entree openen voor de
microben. Ik kreeg deze dozen in unge
van een brief van den Chef-jen. Dienst
maine, ^{in Indië} van jijn Chef Albion. Daaruit
bleeft dat de geregelde uittrekking van
voorgaande rijst (= halfgepelde = rijst +
Zilvervlies) begeert omdat dit juist
om de bouw gevende reden. Ik zelf heb ook
die enring opgedaan, doch van wijze
kijfje blak die plecht op bewoerde en
dor insecten als vadersjers ova getrokken
voorgaande rijst niet schoedijf.

Ik gel dat argument natuurlijkt in wijze
stuk geschreven, wilt g er wel gebruik
van maken, dan zult g de dienste reggen,
hoe g daarom komt en dat vindt g
misschien een begrijpen. Alij kan het niet
schelen, ghe huid des gewenstdt en je naens
noemen.

De opinie van V-Joreum over het
paralleljen van de rijkste rýffas bij Langsouen
en Galondes bij ons Maine is volkomen
juist. Ik had die in wijze stuk ook al
vergeschreven. Gelijks als men weet de

een belangrijke schommeling in den cijfers
bij de Nederlanders te kunnen verschillen niet
vervonding der arbeftig - en dat is uitermate
naast 1873 overgehouden, o.a. in 1878 en
1879 - blijft het dat de Europeanen een
schommeling in het rechte cijfer niet kunnen gehele
in denzelfden zijn, gronderd dat bij hen de
voeding vervondend was.

Mijn stuk wordt te goed voor het blad
van het Tijdschrift v. Geneesk. en, al ^{ca} 4 vel
drukt. Ik heb er overgedacht dat ook te groot
is de Ind. fids om te bieden. Opererend
in het Ind. Geneesk. Tijdschr. intusphere
kost mij meer over, dan ik liever uitbreng
een leuke publiek schrift, alleen heeft
p. j. het begrepen dat er veel tijd moet
hebben gedaan en mijn tijdsgelegenheid om
actualiteit verliest. Wat zoude gne
raden?

Wat de vondst van Vonthius betreft,
wordt ik er lie op openstaan moeken -
doe gf het nog niet recht weten - dat
floguerrechts voor een paar jaar specific
plasmatische - dat mocht goed van H. Tijdschr
word. Ik haalt er niet veel wonder aan
en vrees na een vergunning niet
volmaak. Ik post er na floguerre's publicatie
(in Vroehow's archiv) te vergeefs maar, v. leuke

24 Dec. 97

en Dr. Kruenecker, een Duitser, die toen
bij mij in Wellevreden woonde, konde ze
evenmin vinden.

Ik schrijf u geloofdij reeds, dat
u eenige tijd de Indische marine en
in Japan overweeg hebt bezig te helpen.
Mog men er niet met enige voorzichtige-
heid uit afleiden dat er verband is
(hoe dan ook) tusshen zijn vader en b.b.

En V. Dieren durft hier van "feiten"
te spreken, bij die anders zo typer-
critisch is, als hij een ander niet
aftrekken. Iemand wel er niet waar-
schijnlijkhed niet blijft - en dat niet een
rechte vondster die proeven - is, dat een
goede vredig veel vondt is. Ook zal het te
intuïsponeren dat in de latere jaren de b.b.
ook bij de Ind. scheepvaart belangrijk is toe-
genomen, hoewel hun vredig zeer voldoende
was en de horechtelijcheid niet zeer geing
geinger dan waantoe men veel bij de Japansche
marine gehad is. Feitelijkhed dus de
proef, die men in Japan genomen heeft
met welk een verschillend resultaat (doch hoe
ergo proptu hoc?) en waarop V. Dieren con-

deenz, dat jij ook bij ons zou worden
genomen, feitelijk, reg te, heeft die
proef reeds plaats gehad, zonder succes.

Je zegt, als men v. dieren bestrijdt, moet
er geen speld tussen kunnen. Ik weet niet
de illusie niet, dat men hem uit zijn
jou kunnen bestrijden. 't Is even onbelangrijk
als dat men een wortel niet logica zou
wollen om bord breken. Enige wapens tegen
envoudig geen vat op hen, zet hem nog
jeer niet, hij geft toch geen kamp. Wij
gal ooit een speld tussen houden, ook
al is er niet het minste hooft in het betrek.

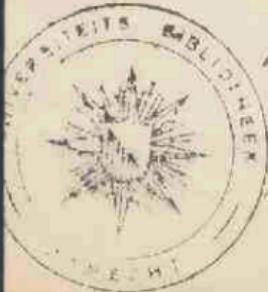
Wat het hem over er den op zijn leidende
mannen - het vergrijpen en verdronkere
mannen van een deel er een - een hindernis
in te maken? Neen, wij zullen nog
ergertijke dingen gewoog van hem
niet slappen en daarom is dit
mijn standpunkt tegenover hem: ik
handel over hem, maar zonder
hem. Wij kan van mij niet den
Legefaar tegenover mij doen.

Mit collegialen groot

meide.
Vijfmaan

1.

Armenie. Ik heb van mijne opstel
vindij de zonnlende en die vondtijt
in de K. A. v. W., welke ik u zond. Als
boeket is toewillig op de K. Bibliotheek hier
niet te krijg. Komt g' maar die gedrukte
en volg'g' onder meer te kunnen reisje,
teruggender o.v.p.? - Ik vingt in de boeket
drukpers en vondige correctie; op blz 37
staat betrekking de gravis te Genoy: In het per-
rapport over 1886, dit u niet zijn ~~1887~~. - Dijt g'
het na de lesij niet wij eer, dat eindigt al die
proefreuningen en dieelkrijg niet stellig baarge-
tt g'komen

BRIEFKAART

AAN m. w Dijmappel
Ko Dijmappel
26 Meesterstraat
Rotterdam

Lindhe

102

23

Amice, ik heb het Nieuwsbl.
van Zondag jl. er op negezen. Vol-
komen onbeduidende dupliek van v. d.
en als je maar openhoudt. I denktje van
inleid (andere) opstreding wordt op niemand
opgedikt. Enfin, ik ben niemands vriend
want er was zoiets niet, doch er was heel
veel gebeten, en ik in deze kwestie weder
het woord neem. Ik heb gezegd, wat ik te zeggen had
en daarmee uit.

Collegialiter
Pijper

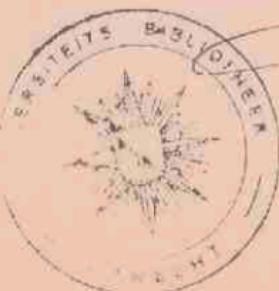

BRIEFKAART

AAN

D. d. w. Pijnappel

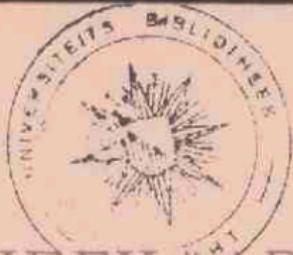

wolle

| B. 2 |

Amice, Ik send U hierbij een
duplicaat briefdukt, waarin ik alleen
de sinstoerende punten ons. verbeterd heb en
die ik niet tevreden liet te hebben. U schrijf
 mij dat u mij niet alstub eenmaal opnemen,
 als mij maar niet veel begeert. Dan zijn volle
 misch gedachte beweerd niet. - Ik ben nieuwsgierig
 naar v. d.'s stuk en uw duplicaat. Wij hem voral
 op de punten, waop hij zich niet verdedigt, was
 ik ben, zijn tactiek onkennende, overtuigd dat
 hij de hoofdzaaken botweg negeren of ontgaan was
 dan.

Wt
 Ch. L. van

BRIEFKAART

Dr. M. W. Dignappel.

Zwolle

Amice, I sal u intecspieren dat v. Jorckom een
voordruck van mijn artikel van diens vermaerdrift,
dat nu gepubliceerd is, schreef: "Het sal mij benieuwen
op welke vleische wijze de vernakelijke collega v.d. ons
sijn grondig publice dat trotske diets te maken, dat de inhoud
(van v.; stuk) wederom een kloeklig stuk van zijn bewering
gon is. De resultaten van het onderzoek ontbreken den inleid
van het zilverslijes op de handelswaard des rythmores gij
uitengewoon genoegh. Mij dunkt dat over dat voordeel
van ieder, die de quastie seauwkeuring bestudeert heeft,
nu geen strookalen, want een v.d. eet als een vosthouder, meer
voortblyft." Dov schreefde moe, die op weg van zijn
vrouwe en Saalas een Paelas te worden. Ongetwijfeld
dullen mij er wel meer van horen.

v.d. geschrift is overtuigen in het 2nd. Penseert. Tijdschrift.
Want van belang was dat de Holl. collega's van den hoofdinwend
daarvan op de hoogte werden gesteld. 't Wetten niet of ontheit
dat doen ja. Misschien heb ik er gelegerdheid toe als v.d.
eindelyk eens uit den boek komt. Van jij door telut bij

BRIEFKAART

AAN

L. M. W. Pijnappel

Inspecteur Gen. Staats-toesicht

Assen

Amsterdam, dinsdag 11 maart 1875

Omrice, daar ik u al in tressen zond ik een
boven overgegaan profiel van vordermais regelijkm. v.d.
was zo goed dien na lang over v.d. Burg doort te zenden.
Ik viel niet uit ten oogen van mij vriend niet geschuurst heeft
gjn toekomst te menen tot ongelooflijke insinuaties en bestulstijgingen
en voor het in jijt kwaamt pastoorum, de voorkeur gegeven heeft
ook om die vlate voor de hand lag. Eerst voorkeur houdt trefde
vordermais en wij regelijk is hier en over niette wiskennen
ligg ook in den eerderen sook. Doch 's voorstelijks is wel dat
geplaatst niet dat deel in de electie, dat bij wij
alleharts kost is. Jaken onthoudtijf van elken kwaam of
al toe, welken burg is dat ad rem is. Vordermais schreef
mij enige dagen gelede, dat college v.d. Staten haren ar van
geholpen had. — Gevalt bij registratie uw eniggen van Juwels
Laboratorium ook meegenomen, 'k zag het trouwlij gisteren niet
en ga dat te mogen zenden. Wat het "allehdots" heeft, pieccor.
'k Dacht trouwds dat vde bedoeling was er niet in een publicatie
gebruikt vante maken. Dat van v.d. Zonneveld eigenh. niet vandaar
kan ik ghehalveen, hij juu de laste wezen van begaan te wegen'

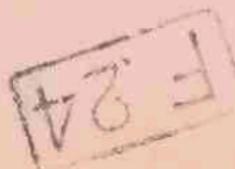
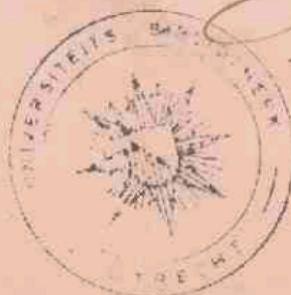
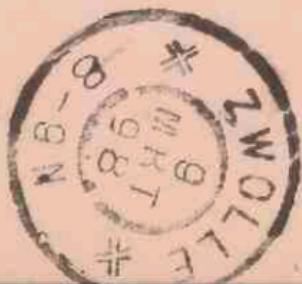

BRIEFKAART

AAN

Dr. M. W. Pygappel

Zwolle

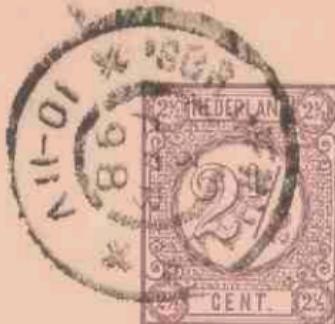

Daniël,

Dinsdag verond ik de rest van mijn
inomhuis op om sta. Zaterdag a.s. voorbij het eerste
gedecelle (I-II), onze medeopgegraven vriend zat het dins-
dag, als het st. nu duplikt is naast, hard te ver-
antwoorden hebben. Was joo goed om de Red. te belicht
dat ik lang spijt met een boek voor u mocht hier vallen.
Ik ben er van beschouw en veel te blij dat alles goed
is om ons nog een uitstekendje te gaan maken.
Verkond ik dat moet het nog op het polenisch Karak-
ter minder afgaande. Van de mij toegestane vrij-
heid, wel de plaatmaakte behoeft, heb ik ter dege op-
brule gevold en v.d. is niets gespont, ondus denkt
bij mij voor dat ik bang ben. Denk in de lezing van
vader, stijg, hij heeft volkomen gelijk, maar daarmee komt men

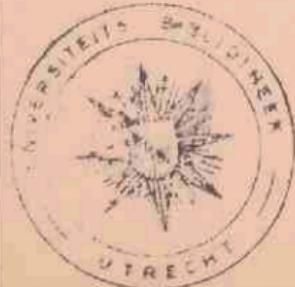

BRIEFKAART

AAN

Dr. M. W. Pijnappel

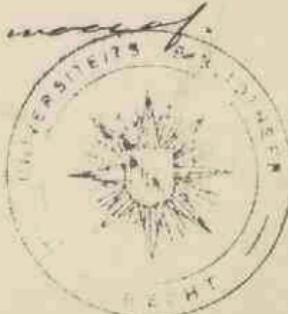
Zwolle
E 27

Adriece, Bij vader ingien - zoo schijft mij S. - dat
bij contra v. d. er toch meer dat wijzen toe doen. Het
wordt hem nu meer en meer duidelijk dat deze een
geestdrager, een zielot, een illuminatus" is en is bang
dat hij (v.d.) zich van ogeninden en van alles grappen, wat
hem te pas kan komen. dus. dus. - Nees voor mij boven alles.

So dat moet de minister om ontsculpen te maken!
Bij Kol. vannam ik dat men de zaak ingevalg mijn acties
moestigd is den droppot juur doen. Het is - zoals u blijft
in de eerste plaats de Red. van Janus genoeg, die dat gezegd
hebben gezet heeft en er zijn speciale redenen voor had.
Ik vertel u dat wel eens wonderlijk.
van het voorvertrouwd wesen in v.d. liek ik mocht
andren denken daarom als zij.

vele ot
gijken.

BRIEFKAART

Dr. M. W. Dijmappel

11-11

Lwolle

Amide, donde om het gevorderen, de Reductie heeft
mij trouwens dit voorstel niet meer uitgezette. In
Parijs had ik dat voorstel van mij aan de opslag voorstel en
vergadering overdracht, utspr. unterschiedliche Menschen.
Later was ik van de hoogte van de med. verhouding
tevreden. Mij dunkt, dat geredt vaststaat moet noch
onder den dode of den levenden niet iemand die zo volledig
en gebescherd ophoert, onmogelijk een vreugde kan
in de verhouding van zijn. Hij schrijft de stell om zijn
Leistung noch op menenden tegenstand (à la Don
& Madelot), maar hij is van het begin af diest opge-
troeden. Terecht wijst je op het onzichtbare van zijn reflekt-
& Mij dunkt we tijt dat iede eindelijk eens een
maartje algemene opening tegen zijn dijken uit-
specht. Het juiste vegetabilisante geloofst dat na
de geheele sanctificatie van zijn stuk getrouw is. Mogt ie
als lange verduidelijkt tel voorwerp zijn der dieste

BRIEFKAART

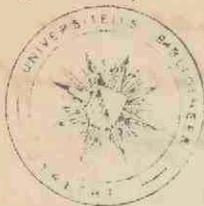
Dr. M. W. Pijnappel

Lunolle

E. 2

Jr Naſauſte 64

5 Augt & allei 98

Amico,

Nadat ik U in mijn laatste brief al in hoofdzaak had gezegd, dat ik tegen Tokker dacht om te reilen en ik daarop uw aanmoediging aantrouwde had ontvangen, mocht ik niet verzuimen daarover nog iets van U te horen. Niet minder voldoende was me intusschen uw nieuwe brief van instemming. 't Kan ons eigenaardig loopen; met dit kleine stukje heb ik uiterlyk nog meer succes dan met het groot, waar ik zoo van heb moeten proberen. Enfin, zonder dat juas het andere ook niet mogelijk gevraagd. Straat, die tot duurere - en ik billyk deel van jijne standpunkt als neutraal redactie nu gezwegen had, schreef me: Nu ingezet: stek tegen Tokker zegt de

zoak scherper en beter dan ik nog gezien
het was". De belangrijke, die door het
stukje van jij vrouw zeer gedrukt is en
langer tijd niet van zich horen liet, schreef
nu, dat hij zich zeer met zijn stukje tegen
F. verenigt had.

Alles te juwen gevallen mag ik
dus F. dankbaar zijn, dat hy mij gelegenheid
heeft gegeven de puntje weg eens op de
is te zetten, vooral wel bij ons daarop dat
mij grootstuk over het gros der lezers
rijkelijk lang was. Tellyt heb ik een recent
verbeld, hoe spoedig de yes van een pole-
misch te volgen verlaat, wanneer het
een oordnijp geldt, waar men sich alleen
rijkelijk van intreft. Met veel belangstelling
doch, las ik nu discussie met Pinkhof,
ook nog niet daarevolgende van P.; Mendes
en Jouw, ik had schijt in de zijt ook
niet streng logische opmerking van Frentz over
gau medeckt ingrijpen louter ons., want
want o. Tussentrek dantzen schijf terdege
raak, maar oef! toen werd het me te
juur, de duplicit van Mendes het ik niet
niet gelezen.

Misplaat dat wegens die reke ingredi-

stubbens er pas in het volgende nummer een
antwoord van Tokker zal staan. Hou mij echter
niet verwarder als ik mij het er bij liet.

Dat v.d. zo lang salut niet van lees
te trekken, geft te denken, in elk geval
vind ik het bereader keitiek dat hij niet
de minste haat mocht met zijn bestudiri-
gingen, waarvan de lichtvoerigheid en
ongezoedheid mij toch voldoende is aan-
getrouw, in te trekken. Cool steun er
ouende honorable van te doen. Ik geloof
dat er personen van mij bestuur hem wagens
hoede voor den rechter te brengen of wegens
eervlof, doch denk daar uiteraard niet
aan. Wel juur, dunkt me, een soch mij
van een ergheids Ehregericht, als men
iets denigels te voren had. Ik vind dat
er grond genoeg is hem uit den Medischen
Kring te bonnen, als hij zich niet veroof-
woordt. Maar misschien ordel ik pastig
en den door te hard.

Hartstikken hopen de bewijzen tegen hem
zich meer en meer op. Gisteren kreeg ik een
preefdruk van het jongste Jaarverslag van
mijn Laboratorium. Daarin zijn o.m. de
uitkomsten medegedeeld van herinnerde

Kippenproeven met verschillende rijst. Je
herinnert u, dat volgens v. D. wijze desbetrek-
kende proeven niet voldoogen kunnen, dat men
ze niet een schijn oog uit de rechte oorholte.
Welnu: „de geheel op in landelijke wijze be-
voerde rijst, unieedelijk voor het gebruik door
Stomper getest van het silhouetje outdoor, geeft
bij voeding evenwel en zeker polyphemus
gallinarium als de op Europeense wijze bewerkte,
geheel afgewerkte rijst." Aldus het verslag,
met de conclusie: „de polyphemus g. wordt
niet veroorzaakt door een in de rijstkorrel door
bewerking ontstaan vergif."

Ik hoop u nu wel, dat v. Forken ook goedig
uit den hout komt; mij dunkt, er is al
tijd genoeg om heengezoen.

Met vriendelijkheden groot

Hans

Dijkman

J. v. Neffens b.v.

G Haage 11 Mei 98

Amice,

Het speet me zeer U j. C. Maandag niet te kunnen ontmoeten. In geen geval kan ik dat, ik moet van Dinsdag - Donderdag de stad uit.

Ja, Fokker draait er zich aardig niet en ik heb daar volkomen vrede mede, doordat ik het u ty baat. Maar meer dan uitdrogen is het dan ook niet, de hoofdpunten raakt hij nauwelijks aan.

Die redeneering om het slot begrijp ik helemaal niet. Mij denkt, men kan er geen ordene conclusie uit trekken dan ik reeds dacht, nl. dat het veel te eenzijdig is van een "rijsttheorie" te spreken, nu meer en meer blijkt dat de rijst volstrekt niet schuldiger is dan vele andere zet. meelhoudende voedsel.

v. d. Salan wel zeggen, daaron hib ik ook het begrip rijst en rijst uitgetred tot heel rijst, maar hij verget den dat hij

dit in de praktijk niet doornest. waarop
it reeds een paar keer wees. Alhoewel vandaag
is hij eerst na mijn onderzoeken van
welvugt gom opeha - niet een voor.
loopig bericht blijft dat frjns bij kippen
hetzelfde waargenomen heeft met bonen
als ik met rijst. Met de schil gedijden de
dieren, sonder de schil hadden zij de zielde.
En hier geldt het toch een curieus en vreemd
voedsel, nl. de padjungbonen (hier bekende
bekend als apennootjes)

In de Sacarabajaanse gevangenis, waar
vroeger de b.b. soe heilig optrad, blijft
het goed zijn, sedert de roode rijst vredig
daar (in aug '96) werd ingevoerd. Vroedema
schrijft mij: "De Sacarabaja komt vandaag de
gevangenen geen l. & meer voer."

v. d's beweert dat de gevangenen
door tegelyk meer leent hadden gehad,
is door den generaleen der gevangenis,
Fischer, opgelijf weesgemaakt (Sacab. Et)
Opmerking is ook het volgende. In Oct
'96 werden de vrouwtjes verhoochdelan
van Sacaraja overgebracht naar Semoy
in een nieuwgebouwde gevangenis. Die
toevlucht is niet voldoende, jonger achter was

mee, alleen de gezondheid, na desinfectie van lichaamsdeel enz. Reeds een maand over kan ~~het~~ ^(het) lichaam in het nieuwe cultuurveld trok b.b. uit. De directeur der gevangenis liet toen voordeynt geven, de rechter vond ween meer en is sedent (d.i. in verloop van 16 maanden) niet teruggekeerd.

v. d Berg schrijft mij dat er een stuk van Fischer tegen v. D. te wetten is, dat mede door v. Posthum beweert wordt. Waarom deze niet in de "rechtliche Gids" en int'leed. weekblad tegen zijn beweerde opinieverandering in verzet houdt, is mij niet duidelijk.

Die slogan is nu zo'n tweede criticus, juwels Fobber die waarscht. 't Is een pedante en amateurist wof, volledig dilettant op experimenteel gebied, die daals uit kundigheid, daals uit subieme wijze proberen jou uitdagig dan eengekroefd en verbreed voorgesteld heeft, dat er geen twiss was om niet te knippen. Waarom heeft juur man, die er toch zo gemakkelijk toe in de gelogenheid was, zijn proberen niet bestudert? maar dan was ons blijper, dat ik gelijk had en kon bij zijn

woude niet op mij toelen. De woorden, die ik
als motto koos; das ist der Schlach der bösen That
etc.", getrunkt bij als overgang tot de
bespield van Vordermann's rapport. Och hierin
geft uitermlijf geen stuk heel. Alle wonnenijen
en wondernies van V. zijn zoos "durstig", "über-
flächlich" etc., wie man dieselben in ähnliche
Weise nur in der Syphonischen Arbeit wieder-
finden dürfte." In een punt zet de Redactie
erbij: „Bei der Wichtigkeit des Gegenstandes
ist eine zweite Besprechung der Arbeit durch
den als B. B. forscher bekannten Referenten ge-
wünscht". Daarvan meende ik het
recht te mitschreven, eens te laten zien,
want er con is van diens autoriteit als experi-
mentator. De Redactie hoffding enige ge-
moedt, weg om uitvoerige uitlegging,
van medewerking ons., doch ik heb dat alles kort
weg geweigerd. Mijn „B.B. en vondij" heeft mij
daarop wonderend besproken of lieue dat bespreken.
Mijn polemisch tegen v. d.: „der eigentümlichen
Ausprägungen und Ausprünke" wird wohl
berechtigt geweund en: Es ist außertheuer
dass I. sich sehr gründlich holdet über die
Frageweise seiner Beobachtungen aussert —
seufz! Tokker eind juist dor dese wijne

11 Mees 1898

voorsichtigheid leest waarschijnlijk een
mijn zijde te scharen! Ook begrijp ik
niet dat uitgel. tegenover heeft tegen
onsen vinnige bestijging", immers
leent hij horen op mij wachten, "is het
beste bezit van v.d.s verdienste".
Ook komt er nu, dat ons vinnigheid
wel wel opgestuwd wordt door F.,
H. houdt toch niet bij die van de tegenpartij.

Vandaan tegen (verschrift Rapport)
Zo behalve mogelijk enkele tot bekering
die schotschrijfsterige "Kantteekening",
waarop bij weder, voor mij toeschijnt, zeer
gevuld gevonden heeft. Ik ben wel
scherper geweest, want dat is volstrekt niet
op polemis belast was, is toch wel uit
mijn langdurig diligenter gelezen.
Neen, op de enig "Andere" was
geen gevonden worden, dat v. D. dat
muntje zelf gestuwd heeft.

Niet blijft meer en meer, welke heel
loose verwarring sollte lieder stichten.
Tijn appel van het gezond verstand der
leken, iets wat altijd in goede oorde
valt, heeft ook een wonderbaar

geweest bij de autoriteiten tegen het
juiste insciet der Indische medici,
speciaal ook tegen Vorderman en
het Laboratorium, dat men heel veel
bitter liet omduet. Zoo is het
Dep. v. Orlyg in Indië op eigen
houtje begonnen met een proef met
vecht gegeelde ijst soudan tincturales.
Hij kan ook in niets gehend, noch van
uit Indië noch van wijk tot Departement
v. Kolonien. Delfs ^(officiele uitgave) ontving ik geen exemplaar
van Vorderman's rapport, van dienen
wel. Brugroth is nuist bij mij gevoerd,
de voorbereiding van een eventueel b.t.
congres geaf ^{af ging} binte mij om. En
mij opdriegen ligt van eenmaal niet
in wijk oord.

Summa summarum zijn wij
nu niet veel verder dan toen ik
Indië verliet, en ruim tweéjaar ge-
leden. Van een niet geïng. deel is
n.v.d. c.l. daaron voorgedacht,
dat alles moet een huis zoo niet en
het goed moestig met pulke gieren
openligt van den dag te keren, want dan

er boogstens, zoals ik stelde, in algemene
termen of simpeler.

Allas wel bijten, is het toch ook
een naiere commotie bij tottek.
je meener dat het aan hem is om te zegge,
wie een figje verdient heeft. Hij heeft
doch dan v. d. evenged letsen opgeleverd
als geraal anderen en wilde dien hout
te brenen uit, omdat hij daar geloofd
had zijn antibacteriologische
stukje paardje te bezitten. In gevalle
is hij wel degelyk overtuigd, al zegt
hij honderdmal dat hij geen partypaar van
v. d. is.

Van mij hier in Amsterdam rueme
ik dat de lastgenoemde zijn proeftje
in den stek jou gelaten hebben; voor
een paarje minuten, om niet dor-
deinen en mij af te rekenen. 't Werdt
tijd!

In juni kom ik weer van de geest-
Rundijs commissie; word ik goedkeurd
dan ga ik met familie bijn Aug' weder
naar Indië.

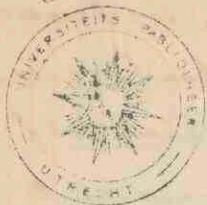
met volgjclu gracet

Eij-Kunne

J. v. Naglaats 64

3 Hague 17-4-90

Amice,

Wat zegt je van Fokkeis jongste stukje? Mij lijkt het een wanhopige poeging om v. D. riddder van de diverse figuur, nog op den been te houden.

Welk een tegenspraak met zichzelf telkens en dan - is het niet alsof mijn stuk niet de minste herinnering bij den Hooggeleerde heeft achtergelaten?

"v. D. is geen onderzoeker en toch heeft hij zijn mening met meer kracht (ophef!) dan anderen verdedigd." Met krachtige argumenten? Neen, grootendeels door intuitieve overtuiging. Wat heeft een ander daarom? Er zijn waarschijnlijk honderden menschen, die er intuitieve overtuigingen op na houden, maar verstandig genoeg zijn die van sich te houden, zo lang zij daar geen juender wogend bewijsmateriaal oan hebben toe te voegen. En omdat v. D. zulks

niet gedaan heeft, maar integendeel
hoogst eenzijdig er meer op los beweerd
en zijn behoede mocht om te kritisieren,
op ieder en alles betrek op zichzelf
betrekend heeft, dan hij verdienste
hebben!

"v.d.s voorvalleij zijn niet per-
sonalijf, alleen troeft hij zijn tegenstander
niet slechts te verslaan, maar te ver-
machtigen". Dat noemt men niet
persoonlijf".

Niemand kan meenen dat het
v.d.s met om de zaak zelf te doen is".

Ja, maar in zijn autosuggestie juist hij
zijn ook van de zaak aan en om
niet te verdedigen ontriet hij niet en
niemand, ook de waarheid niet.

v.d.s scheve voorstellen en citeer-
miningen, zijn schandalige verlach-
makingen en beschuldighingen tenauw-
tereijns zijn tegenstanders, helaas we heel
onverbudig pogingen om deser met
zichzelf in tegenpraak te brengen.

"Petitio principii en ingenomen
heid met eigen werk", daarom is hij

v.d. geen sprake, die gevreesd loopt alleen iemand
die zich met laboratoriumarbeid bezighoudt, in
case mijns personades.

"Met jen wenselijkhij pijn dat er meer zulke
critici opstonden." Ik stemel beware er ons
voor! Ik wacht nog altijd op dien elfde cen-
tal, die het onderzoek in het recht spoor moet
houden. Van het geval, dat zulk een wilde
azuural het onderzoek wel eens in het verkeerde
spoor zou kunnen brengen, wordt niet gesprok.

Ik heb juist een stukje gereed van het Ind. Proosch.
Tydskrif, waarin ik nog eens dringend waars-
chuw tegen de propaganda van meer diefstalvoeding.
Ik reken de autoriteiten, vond daarmee minstens
een miljoen's jers gemaaid is, honderdduizend
ook maar eenigszins van het nuttig effect verzekerd
is. Als v.d. jij een dordreef, gingen zij dien
kant uit. Ik dring intgegendarom op afdoende
experimenten alvorens men jij toelucht neemt
tot lastbare maatregelen. Dit stukje is meer
beperkt dan genoeg voor eenleidig enen
mededeling om fraudeus van bei-bei
onder sagoeters (Molukken). Zij bewijst
nu juist dat men, die niet door andere
anglostaat verzaagd (men kan toch niet

alle anglacea op schaffen) groot voorval loopt van
den wal in de sloot te geraken — Geen vergift
in de ijst, geen ijst .. en toch beri. beri!
Wat blijft er na dat alles nog over van
M. D's beweringen? Digt gij nog een mening
dat ik hem als overganger had moeten erkennen.
Bedenk, mijn ondervrocht dacht ik ook niet van
vandaag offisterer. Toen ik er meer bogen, waarvan D's
beweringen nog nikt voog en niet overtuigend,
en niet ty later heeft geleide gehad, daaron is niet
bewezenheid gevonden. — Als ik toevallig een giftig
gas uit den bodem gevonden had, zou ik liefs het
moeten huldigen als een knappen blt, miss het
een giftige rook genoet den Jipke, Klosser en
Klina ons. ons. Is de wetenschap er mede
gedienst dat men zulk gebazel oomvoedigt
door iemands naam te reeuwigen?

Ik heb grooten lust een uiterst stukje in
de tentoon van het voorstaande tegen dokter
te schrijven en dan te eindigen met: Excusez
mijn temporaire, vlooygeleerde!

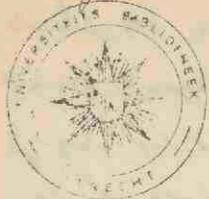
Wat denkt U er van?

met collegiale groet

#

Eijkman.

J.v. Nijhoffstr. 64

's Hage 10 Jan 93

Waarde Collega,

Je begrijpt mijn teleurstelling, nu het
Handelsblad nog altijd in gebreke blijft. Nu
stuk te plaatsen. Er zit toch, hoop ik, niet
achter dat de Uren P-K bezware heeft tegen
het intklämen van iemand, van wie hij
openlijk party gehouden had?

Ik ben bij het afmaken van mijn stuk
jou juiste rekening houden met het blad en
klaars om ook niet voor ; reeds een paar
weken lang liegt mij niet meer, onefficiënt.
Toch, zoals je terecht opmerkt, moet er niet
meer getrouwd om v.d. olog op olog toe te brengen.
Het heb methodisch aangepakt van de opening in
het Indisch Genest. T'gdenke. oppgave en
daar over een uitgave in tractusvorm.
Ik ben echter ook nog in onderhandeling met
Strub ; die wil me nog niet loslaten en

vroegt mij hoe lang mijn verstandlijf
precies zal zijn, om dan aan de plaats
de gehele redaction te voorzien. Want
eigenlijk dacht hij dat, en het oog op
den uiting en van geen antecedent te
scheppen, niet te doen.

Nu is de laatste leeft een grote stuk
van een groot en polemisch en dus wel
van belangrijking uitvoer. Doch hoewel ik
niet die belangrijking kan geven, valt eerst
te besluden als ik op de hoogte ben van
uw critiek op v. d. Ik kan den wellicht
van een groot deel kunnen voldoen met
daarheen te verwijzen, vooral als reeds van
uw stuk het een en ander in de kleine
letten van het Tijdschrift was overgenomen -
wanneer wel gezegd kan worden.

Mijn vraag is nu, kunt gmc niet
een proefstuk of de copie van uw stuk versturen?
Ik kunt erop vertrouwen, dat ik er geen on-
bescheiden gebruik van zal maken. Ik zal
natuurlijk rustig de verschillen afdrukken,
oor ik zelf iets publiceer. Je begrijpt zullen
dat ik nu wel eens vragen om er een
duidelijk antwoord en tot iets anders over

te gaan ; ik zit nu al een dag niet dat
stuk in mij maar da's het nog dringen
om wonder gelied om uit te werken.

Zoo je kunt, want dat is v.v p
het verlagede , ik kan dan ook Strand
definitief ontwerpen.

Male

#

C. Stijnman

J. Waspstra. Jr.

Utrecht 12 June 98

Amice,

Van genoegen was het mij weder iet
van u te horen. Klaagde ik in mijn laatste
epistel dat in vordermaer in Indië, en
ik hier te lande buiten de beweging werden
gehouden, sedert is er veel veranderd.
Te veel zelfs om alles in konsultatie te
beschrijven, is er sedert verhoedeld. Ik
hou er, als op hier komt, eens rustig
met u over te kunnen spreken. Doe
ons dan tel genoegen, als ge een middag
nig haast houden na afloop lever werk
voorkomen, huis altijd te komen eten.

Van de Witte ben ik geen lid meer,
ik hou er niet langer.

Met een arhel wordt wil ik u van
op de hoogte van den stand van jaren breng
Vordermaer den schrijf mij der S. P.
zelf te hebben gesproken, die daarop een

al des geliefketter van autoriteiten en
autoriteitjes buiten U. over, een eind heeft
gevonden. De taak komt dus nu weer in het
goede spoor, ook de Indische commissie,
vroeger meerdere vandaag suggestie van v.d.
Loppen nu uit een eerder voorjaar.

Ongewenst gelijc met dat bericht gevend
wij een schrijven van den Min. v. Kol. over
de voorgenomen ^{internation.} conferentie. Mijn
advies daarvan werd gecorrigd zovende
opgave van deskundige die m.i. in aan-
merking kwamen om welk niet te maken eenen
commissie van ontevredig. Van Prof. Stohris
was een gelijc uitvoerig gestonden.

Mijn ideeën ter zake, zoals ik die ten dode
rokken den Min. heb medegedeeld, zijn inder
daad volgende. Een conferentie als d' bedoelde
dat niet - zoals Dr. vermoedt - niemee
gegevens aan de hand doen. De beraamde conferentie
door den Min. zelf als prototype aangegeven - heeft
dukkels of niets bewezen. Dese had achterhaan
d' étre om de onderteksten der Regelingen op een drie-
gedeeld grond te vestigen en wij op de verdeel-
heid en moestegelen en medicale politie en
internationale overeenkomst. Bij b.b. niet

van dat alles. Daarom is hier de hoofdzaak, de
betrekking der redig. enz., niet rijk verdiscussie,
de nieuwe geslachtszoot, die zich te dien aange-
ken moet hebben gegeven, vereischen nog vader
overwade, de buitenlandse hadden daarom gelijf
int geheel nog geen ene enz., Onder die voorstandj.
heden kan het in dat verband bestellen, in een con-
ferentie op de onderzoeken en uiteenloge in Indië
slechts als een voorstuur werken, de conferentie zelf
is als onvraagden en onvoldig te ontstaan. Nieth.
min heb ik natuurlyk een voorstuur ingediend van even
trede commissieleden. w.o. Voorstuur en vd. Burg.

Alvorens dat aldaar te schrijven had ik een
sommerhoudt en introcijf correspondentie met Nobis.
De sommerhoudt had plaats voor de Lijfij der K. Akademie
en daardoor waren ook Pebelkooy en Winkler op bij, die
sich geheld in zijn geest uitstekten. Doch alouje vertegen-
wichtiger niets int bij Nobis, die - wonder ope arge
nerte te kunnen weergeven - van meening bleef, enfin
vielen last te veel hangt aan een internationaal
congres, dan dat hij zo'n puistig zotje proglasttholt
zou lot menen. En spoed heb ik hen mocht' niet
getroffen dan er trouw ditzel. als fine opte ijze
dat, wilde welke niet alle gevuld een congres, dan
Batavia en niet drukking de congresen ploots was.

In onge voordeel van commissieleden stemmen wij overeen, dat dese uitspraak achter dat Stobius volk. Vondriener en Fokker moet. Wraal tegen de keuze van v.d. Letts wij sterk verzet, gedaan hadt eerder. Bij die gelegenheid het is ook geweest, dat mij J. op de hoogte is. Dat overtuikt de Meyer een dr. Elstra en verdienstelijcke schrijver van th. is, wachten ontbeert. Mij dunkt BB en wedij hadt hij niet bewerkt gelezen. Daarom voor oogen gelezen heeft hij mij: "Na lezing van uw stuk een nog eens omlaag à téke re. Jozee - you zijn uitvervolgd om V. Dieren te het anderen jij niet gevallen." Dit leedt op den persoon, dien v.d. int een brief van Stobius gepubliceerd heeft in het Handelsblad. Ook daarmee en van uw heele polemisch met v.d. was J. onbekendig! Stobius schreef mij daaropgaande: "Wec heeft v.d. den persoon niet een brief gepubliceerd, die niet voor openbaar schijf bestemd was, en daartoe heeft schreef juist omdat ik de inname ing van anderen weinig crucht. Voor en verheerd word, toen hij met alle kracht bij mij aanweelde om in het openbaar voor hem te getuigen." Diezelfde is J. dus opnieuw en door mij onder de ogen gehoorzaam, toen ik hem vroegken mocht bewijzen alle reden te hebben om te spreken van inname van Hollandsche zijde in Indische zaken en om die ook in een conferentie te duetten. De bedoelde voorval had ik dan St. gevonden, bij wel er v.d. over interpretatoren, maar hoe? Als ik enigslieke gevoel had, personeel is er ook van Kloos, Udensfeld ons., want volle die kunnen waarschijnlijk van den prins gecreëerd wete.

v.d. wort meer en meer tot bezig komen, dat hij geen aanhang meer heeft. Kij dat respect volgt ik dat ook mocht bij hem te onbekendig te doen wegen, niet bij wijze van strafvinding. Wat is die Raad van Directie, waarom je spreekt? Mij beduidig is niet dat die uit eigen belang zijn link in de zaak staan, maar op een klacht van mij. Hield je ook daarop wel iets tegelijc? Stobius meent altijd nog dat v.d. aanhang heeft en wil hem ook en nog eens laten vallen. - Ja, Finsler en v. Gochum zullen desen wonderlijke collega plekken, voor een rapport in het typeren. Blijft mij mij hem voorsturen zette min den te Coenen, dat enige juiste gesloten is eigenlijk het medegevoelde van de raad in toestand.

En om gezegd te houden. Bentwouds i.v.p. wijne mede- deelijc als voorzitter van de Min. later alldie doch wel niet gehaald, maar welthoeveelheid is toch minder groot,

Met beste groeten, steeds gezien van mij
F. J. Verwoerd

5 Febr 26 - 1 - 90

Amice,

Tenijl ik U tevens weder een pers
proefdrukje gaf, wil ik even uw brief
van gisteren beantwoorden.

Bij voorwaarde als die van den
voorkwaker moet men denkt en in de
eerste plaats in commercij naemen,
dat daeruit moest afrescere conclusies
getrokken worden en dan is het te best.

Wat goed er mee als bij de beoordeeling
der werkgemaktheid van een bepaald
medicijn door praktici. Tijkeij een
roger indenk, die den antwoordingen
verdient wordt. Op die wijze kijpp jervel
middelen en tydelyk armoedheid van
kosten in vergelijking te stellen.

Maar den volk - men moet een
inventarischijf aanneem, praktisch
van minstens een maand. Hoe

Lang duurde mi' dooi bedoveren voorraad,
Door koud alles op een.

I tel elke voorraad duurt een week
en in de moedige voorraad ~~is~~^{was} bedoveren
was, bracht die zielte niet, so gauw even
met meer recht kunnen concluderen dat
die zielte dan de ~~was~~^{was} bedoveren ~~is~~^{was}
veroorzaakt was.¹⁾

Neen, op zulke lome obrechten,
waarmee die niet den raakkenige
opmerking of ontdekking, beplecht
en op tijd gemaacht, gestoofd werden,
moeg men m. i. niet afgaan. En ik
acht het genoeglijk, daar ook over mee
van den dag te berichten. Want v. d. sal
de ziel niettemin van verthloopen,
de wonder van zulke obrechten overduypt
en u ten dode, ondanks al uw
protest, als jij neele stander pro-
clameeren. Ik denkt, ge bent ook
jouw dat daardigt genoeg doen
uitkomen, dat ge geen party leidt
in de kwestie jef. En ge vindt uw
standpunkt, dat de wetenschappelike
strijd niet in een olog blod huis
bevoort. Voorheuss bericht dan ook

1) In de tussenzijt dat de wanalen waren
ontzigt veroorzaakte ~~is~~^{was}.

met mededeel, dat er door zijn broeders zeker
geen bedoveren of vallen niet gegeten werd.
En andermaal later met mijzelf daargesteld
constaterd. De hospitaalarts te Batavia
b.r., welke ik van jw te zege dagelijks ook
ongebrocht seg en verwende ik op zijn
kijfje experimenteerde, was stellig niet
meleger of gebriuid. Toch werden de hopen
die reich van en volk in het hospitaal
ontstonden gevallen van bari-bari.

Mij denkt ic niet ic toe blijver bepaelen
den onhechten en pelfgevoeggenen leun
van v.d. koninklijke diens en faire be-
strijdigbaarheid op de leest te stellen.

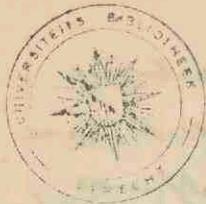
Glaud we ter goede, dat ik u dit
schrijf, ic zal ic u uiterlijk niet
vinder om achter, als ic een heel
vernammen noch gevuld geest.

Met collegiale groet, geurne

H

Dijkman

3 May 19 Jan 90

Waarde Collega,

Leer bedankt voor het gezonden.
Tevrucht mocht g'el vertragen, dat ik
er nog niet van wist. Alleenint
liep de schuld dooren om u, vage
brutte opprook was dat g'rae de courant
direct uit Amsterdam goudt doen zenden.
Wel moest ik me gelyk verantw., niet beter
op uje g'rae vroege gevoel te zijn en daadom
rust alleen me gelyk meer ophou. noordelijke
teleurstelling en geduld oefen'g brachtend te
hebben. Collegis sprek ik hier weig, ook
wist ik in die dagen wel oowd, goudet
ik noch sociabiliteit noch café beschikt.
Wou ik er al best ons toe g'rae gebouwen
g'f' er het Nederlandstalig op wa te lezen.
Het Medisch weekblad vindt ik ditzijds
goen prullenij en voral van mij, de leute
die proklyk staande, soe verbeterend, dat
ik wel al sinds lang niet meer intijf.
In alle opzichte was mij desdag niemee,

woldt van h. heden misdaeg ontgaen.
Th. mocht te wijze compliment van
hre stuk en felicitie er wijzelf wel,
hew toen is van het begin tot dat eind
wondig en heb wonder dae puntjes ten
dage op de ier geset. Dat v. d. er
tot dusverre op reueg, is in hem sehr
goe gevallen, dat men er overvallen
niet achter weet. Misschien gij
lij verlegen niet eigen rechtvaardigj,
want dat waargen want den laatste op-
merking, die welke houdt over de bericht-
dijg ons adres van den "officieelen b.b.
onderzoeker."

v. d.'s aankondiging in het alled. week.
blad is nu overkluffend, dat men
overvallen van een mystificatie
denkt, wanhouf hij de dupe is of hy
ons de dupe wil maken. Hoe dit zij,
al knibbelt v. f. tang, dien argument
slagen en behouden kan woude,

Ik gelyk heb van staab my niet
nader verlossen, dus was mij beweerd
seer welkom. Misschien wordt ik
op een goede dag zonder nader

verbouwdig voorstel met een voorlopuk. Als ik eenigzijt kan, zal ik u, op de wijze wa als Vorstmaa deed, tydlyc een afdruk zenden, zuy om op en evenmetige tere overbevolking.

Als behoffde de gezagheissen in de Straits Settlements, waoy v. d. zich beweegt, heb ik nog bicoederheden gevonden om een meer eigenaardig liet wapen op de proever door en de bewijskracht genomen. Summa summarum is er noch int die jaren, noch uit die, welke bij opeindiche en bij de Japansche moeite gevoeren zijn, iets positiefs met eenige definitie of te leiden. Wel iets negatief, nl. dat de vijfde ook bij ons voldig niet weinig eyst bedrage om zich heen kan grappen.

Met alle respect van Stokvis - die ook al onder mygedic van v. Dieren schijnt te liggen - die mij een handig pester, een "universell won" zijn, waarop 't gelied van trojaische geestende heeft hij zich al op bekeerdelijk en heelijc blust gegeven, dat ik weldeijc om zijn ordiel niet veel geef. It. leeft gijch altojd

Leer waunderend van wijc wach uitgelaten,
dat wel ic, bij jol wijc vch zaken, als dat ic
op overhoort, te hant bann het brouff houden,
man dat neent niet erg oec ik hem wacht
van een kritischer leop ophouden heb.

Mw stuk is te groot van tel in
jje spiegel in het feuerst tydich. van te
newen en doch jor ic er niet groeg wat
afslaten of het in uitbrekhal needelen. Daarm
jol ic er mee volstaan, eveneit reuigge
om dan ylf oth moeg eenige stukjes van
v.d's enjint lezen en ciceren op te sommen.
In elke spiegel hoop ic van mw stuk
dat de velen, die over v.d. gelijppro-
fiseerd jje, eindelyc een zellen under
wothergeschied en begrijpen dat hij een
gevoelte van verbetering van gids is.

Den tweede is mw opmerkij dat v. d.
onder dr. l. l. kenners geer medestudent
heft. De foort is dat de strijd hier int gestreden
wordt over een publick dat, de meeste
medici niet uitgesondend, niet behoulyc
op de twijfels en een eenzijdig ingelijst is.

Nu, wij spelen er later nog wel
nader over. In denk send ik de gedrukkte
teug. Met collegialen geest, geome
to *Pothuus*

Utrecht 6-1-98

Warden College,

met behulpelijks dat ik het door
u gesonden stukje van Vorsthuysen.
In elk geval zijn de door hem over-
de vredig medegevallen taken allen-
winst in kunnen met v.d.'s
opmerking. Lykouw onneem niet dat
geen ik u voor zijn voorziening
op Banka schreef.

Ik ben in eenig geval je voor
oorleidig van zijn jongste stukje
in het Tijdschrift te zeggen hett en
wanneer dus stipt met Prof. Foster
liep voor oorleidig mijner Tardieu
resultaten betreffende de vredig. —

I staab erveg mij v.g.'s artikel
uite te kudigen, omdat ik den meelen
ongerukt gelegenheid had v.d. my
ans à faire te nemen. D.i. kon ik

het er niet bij laten, nu ik een-
maal den strijd begonnen was,
ook goed bij mij bij uitvoering
tot 2 vel plaatsvante van voor
mijn studie over de vondig in
verband met de methode by m
Jap. en Ned Ind. moeite ont.

Ik moet voor dit omtrek achter
bedanken. Ik wil uj, want het
ge op om hem langger te leveren
niet later vinden dan tegelijk
plaatsvante. In bedreid stuk
sal ik nog ruimschoots gelegerhaad
letten v. d. jijc del te geven,
ook heb ik mijn oordeel reeds vage-
kondigd in mijn repliek van Johes
en v. Dieren, men weet dus dat
ik niet van plan ben het er bij te
laten. Had ik v. Dieren's laste
overerukschrift als uitgangspunt over
mijn repliek valler waren, dan
had ik deze natuurechtelijk duidelijc
wrekte later volgen en dan zoniet
gewest jijc in den geest zoals ik

in mijn eerste, uiteraard schrijver was
ik deed. Ik heb dat eerder niet gedaan
want ik denk al te uiteraard en
donder orgaïstisch genoegende-
geen, dat qua den tweede kolom
hebben noch materie, in de eerste ci-
teerende want ik gezegd heb, in de andere
want v.d. mij reggen last en in een
laerde kolom de verdere uitleggingen.
Ik twijfel nu niet of heel stukje tijde
v.d. jol wel genietbaar zijn en jueds
de h reeds sei, moet dat weer indruk
maken omdat het van opzichtige
zijde komt. Een begeerde is achter
dat het een groot deel der lezers
van het gen. Tijdschr. niet onder
de ogen jol kunnen en daarin ben
ik juist den strijd begonnen. Hoe kom-
men wij nu dan iets op vinden?
Ik zou voor overduidelijk voor ons
stuk de pen op niemand kunnen
opvatten en met citaten doordat
de juisteheid enigszins verloopt en

adres van v. d. staete. Doch nu
het mij niet eenvoudiger zijn. Uw stijl,
van de geleerdheid eenigzins overgeweld,
ook in dat Jan. Tydts. int te zenden?
Straub had dan welken de verlengde
besprekig van v. fortuin's stuk. Alle
die jn. jg.'s eveneens dat dit
wel het 2e gedulde betrapt het juist is,
in grovere als daer te veiring rehing
in is gelooven met de redig bij het
trekken van conclusies uit de overeenigen,
en eigenlyk daelfder foort begon wordt
als door v. Diéron, door de belangstroom
van sulke eenigjds ontgaakte wanenje
te overdochten. Indals ik sei, elke te
positiere bewijg - zelk de actiologie
en b.-b. setijds mij ojs overval op
voorbij. Daer zo er ook po over dubb.
trijfel ik niet of ook Straub juw niet
uw besprekig ingevenen jyce antwoor
grooy was het Tydts. aannoverden.
Denk er eens over.

Met dank van uw goede wenschen
wrigd en mit minder goed geneende
wanachten van u mijnejds gamma

H.
Tydts.